

Internkontroll
Styring og kontroll
COSO og COSO ERM
Økonomisk kriminalitet
Misligheter

Økonomisk kriminalitet: Straff

- Lovstridig handling
- [Straffefrihetsgrunner](#) (Nødrett Strl §17, Nødverge §18)
- [Straffbarhetsvilkår](#) (Skyld strl §14, §20 flg)
- Medvirkning
- [Forsøk](#) (Strl §16)
- [Reaksjonssystemet](#) (Strl §15 flg)
- [Foreldelse](#) (Strl §66 flg og strl§71)

Økonomisk kriminalitet

- Grove bedragerier
- Regnskapskriminalitet
- Konkurskriminalitet
- Skatte og avgiftsunndragelser
- Korrupsjon og utroskap
- Hvitvasking (lov 20.6.2003 nr 41)
 - (Undersøkelsesplikt bl.a. for revisor)

Misligheter (ISA240.6)

- Tilsiktede handlinger
 - formål mulig urettmessig eller ulovlig fordel
 - f.eks.
 - forfalskning/endring av regnskapsmateriale
 - uriktig rapportering av betydning
 - feilaktig bruk av regnskapsprinsipper
 - underslag
- » ISA240 = Revisjonsstandard nr 240 punkt 6

Internkontroll er

- En prosess
 - igangsatt og gjennomført av virksomhetens styre, ledelse og øvrige ansatte
 - for å gi *rimelig* sikkerhet for at mål nås vedr
 - målrettet og kostnadseffektiv drift
 - pålitelig regnskapsrapportering
 - overholdelse av gjeldende lover og regler
- Definisjonen stammer fra COSO (www.coso.org/key.htm)

“En prosess”?

- Noe vi
 - planlegger
 - gjør
 - måler resultatene av
 - vurderer med tanke på forbedring
 - rapporterer til omverdenen om

IK: Fem komponenter iflg COSO

- Kontrollmiljø
- Risikovurdering
 - COSO ERM
- Kontrollaktiviteter
- Informasjon og kommunikasjon
- Overvåkning

Når er IK god?

- Hva var nå målsetningen igjen?
 - M&KE Drift
 - P Regnskap
 - Overholde L og R
- Resultatene vil vise om vi har (hatt) god IK
- Revisjonen skal fortelle ledelsen om IK er god nok ([RL](#) §5-1 og §5-6)
- Ansvaret (ASL / [ASAL](#) § 6-12 og §6-13):
 - Styret: organisering
 - Ledelsen: iverksettelse og gjennomføring

IK Rammeverk - COSO (USA)

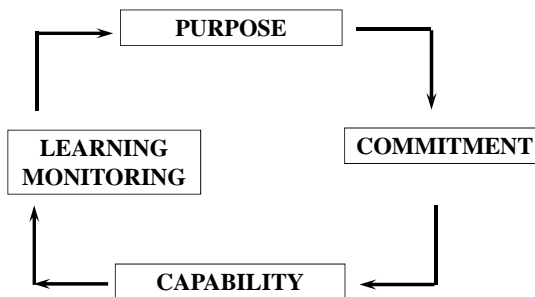

Noen engelske termer

- Efficiency
 - (kostnads-)effektivitet
- Effectiveness
 - Måltetthet
- Compliance
 - Samsvar / regel-etterlevelse
- Control
 - Styring
 - Kontroll

IK Rammeverk - CoCo (Canada)

(Ikke i læreboken, men mye brukt av internrevisorer)

Cocos kontrollkriterier

- Formål
 - mål og policy
 - trusler og muligheter
 - planlegning
 - ytelsesmål
- Forpliktelse (“kontrakt”)
 - etikk og integritet
 - personalpolitikk
 - autoritet, ansvar og myndighet
 - gjensidig tillit
- Evne
 - kunnskap, Dyktighet og verktøy
 - gode kommunikasjonsprosesser
 - informasjon/koordinering
 - kontrollaktiviteter
- Overvåkning og læring
 - se internt og eksternt
 - løpende måling av ytelse
 - revurder infobehov og systemer
 - rutiner for oppfølging

Viktige kontrollmål for regnskapet:

- Gyldighet (hendelsen skal eksistere)
- Autorisasjon (autoriserte transaksjoner)
- Fullstendighet (alle trans og alle data om hver trans)
- Nøyaktighet (f.eks. riktig beløp)
- Korrekt klassifisering (bl.a. riktig konto)
- Korrekt periodisering (ajourhold)

Forskrifter for internkontroll

- FOR-1997-06-20-1057 IK for finansinstitusjoner
- (Helse, miljø og sikkerhet)
- (Næringsmidler)
- (barnevern)
- (Akvakultur)
- (sosial / helsetjenesten)
- (Vannressurser)

Kontrollmiljø

- Handlinger og prosedyrer m utgpunkt i styrende organers holdninger til IK
- Basis for de andre 4 COSO-komponentene
- Påvirkes av ansatte og lederes forhold til
 - Integritet og etiske verdier
 - kompetanse og personalpolitikk
 - holdninger til kontroll

Etikk

- Ulovlig eller uetisk?
- Personlig integritet
 - vilje og evne til å oppføre seg som forventet
- Etske retningslinjer
 - selskapets representant utad og innad
 - disponering av selskapets eiendeler

Organisasjonsstruktur

- Kjerneaktiviteter og støtteaktiviteter
- Avdelinger
 - forretningsprosesser
 - geografi
 - funksjon
- Avgrensning mot omverdenen

Ansvar og myndighet

- Kontrollspenn
- Kontrollhierarki
- Ansvarshierarki
- Instruks og fullmakter
- Styling / disponering av ressurser
- Rapporteringsansvar

Styrets ansvar

- Effektivt og engasjert
- Representere eierne og selskapets interesser
 - jf. Skogeierrepr i Unions styre
- Uavhengig av ledelsen og kompetent
- Kontrollere ledelsen

Ledelsesfilosofi og -stil

- Målstyrt
- Byråkratisk
- Detaljstyrt
- Lederstil

- Ledelse
 - å få noe til å skje via andre

Personalpolitikk

- Rekruttering
- Utvikling av den enkelte ansatte
- Likebehandling, rettferdighet
- Incentiver
- Optimal bruk av den ansatte
- Stabilitet eller svingninger?

Rammebetingelser

- Lovverket
- Selskapsformålet
- Avtaler (forretningspartnere)
- God skikk